



KVALITETSREDOVISNING KOMMUNALA FÖRSKOLOR I ÄLVSJÖ 2017

STADSDELSNÄMNDENS SAMMANFATTANDE ANALYS

Stadsdelsnämndens mål är att förskolorna ska hålla en jämn och hög kvalitet och att Älvsjö ska ha en likvärdig förskoleverksamhet.

Förvaltningen bedömer att förskolorna sammantaget har uppfyllt nämndmålen för läroplanens målområden *Normer och värden, Utveckling och lärande, Barns inflytande, Förskola och hem* samt *Samverkan med skolan*. Likvärdigheten mellan förskolorna har dessutom ökat.

Enheternas kvalitetsredovisningar håller en allt högre kvalitet år efter år. De förväntade resultaten har medfört att förskolorna på ett mycket tydligare sätt redogör för sina resultat och sin måluppfyllelse. Enheterna är tydliga med vilka specifika metoder som används för att följa upp olika enhetsmål. Särskilt fokus har lagts på bedömning och analys där kvalitén också blivit högre för varje år. Den nya webbaserade kvalitetsindikatorn har underlättat arbetet med självvärderingen. Enheternas mål och förväntade resultat behöver dock förtydligas och bli mer mätbara.

Bedömningen av likvärdigheten mellan förskolorna har granskats mer ingående sedan 2014. Beskrivningarna av likvärdighetsaspekter på förskolenivå behöver fortfarande utvecklas.

Ledarskapet är centralt för hur enheternas kvalitetsarbete fungerar. För att stärka det pedagogiska utvecklingsarbetet har därför varje enhet både en förskolechef och en pedagogisk ledare. Enheterna strävar efter att ha minst en förskollärare på varje avdelning varav en är arbetslagsledare. Andelen förskollärare är 42 % exklusive resurspersonal och 39 % inklusive resurspersonal. Det saknas förskollärare på en avdelning.

Ett kvalitetsutvecklingsarbete med fokus på barns språk- och kunskapsutveckling, pedagogisk dokumentation samt praktisk IT- och mediekompetens har pågått under flera år. De senaste åren har även satsningar gjorts på att utveckla arbetslagsledare i sin nya ledarroll.

Svarsfrekvensen i förskoleundersökningen har ökat från 70 % 2016 till 83 % 2017 och skillnaden mellan förskolorna har minskat med 6 procentenheter.

Föräldrarna är som helhet nöjda med sitt barns förskola och andelen har ökat från 86 % till 91 %. Älvsjö har det högsta värdet i staden och även sammantaget är Älvsjös resultat bäst. Andelen mellan förskoleenheterna varierar från 83 % till 96 % och mellan förskolorna från 75 % till 100 %. Skillnaden mellan förskoleenheterna har minskat med 8 procentenhet och mellan förskolorna med 24 procentenheter från 2016. Likvärdigheten har således ökat men skillnaderna är fortfarande för stora.

Resultatet av förskoleundersökningen varierar mellan enheter, förskolor och arbetslag inom samma förskola. Skillnaderna är för stora och de största finns inom målområdet *Utveckling och lärande* samt inom indexet *Kost, rörelse och hälsa*. Likvärdigheten måste öka och de goda exemplen måste fortsätta spridas mellan förskolorna. Två av förskolorna har under hösten fått sina kök ombyggda som tillagningskök och kommer därmed kunna servera en mer varierad och näringsrik mat till barnen.

Resultatet av självvärderingen visar att det sammanfattande värdet ligger på samma nivå som 2016 men likvärdigheten har ökat i alla fem delarna från 2016. Detta är ett resultat av de diskussioner som förskolechefer och pedagogiska ledare fört om hur kvalitetsindikatorns olika kriterier ska tolkas.

En jämförelse har också gjorts mellan resultatet i förskoleundersökningen och resultatet i personalens självvärdering. Vid denna jämförelse kan förvaltningen konstatera att det finns samstämmighet.

Det är ett relativt högt värde av båda föräldrar och pedagoger när det gäller den pedagogiska miljön (91 % respektive 3,6) samt skapande verksamhet och olika uttrycksformer (90 % respektive 3,6). För barns matematiska utveckling (85 % respektive 3,4), för naturvetenskap och teknik (88 % respektive 3,5) och för barns språkliga utveckling (89 % respektive 3,4) så är värdena av både föräldrar och pedagoger relativt lågt. Skillnaderna är dock marginella.

Förvaltningen har arbetat intensivt med generella kvalitetshöjande åtgärder. Satsningen på fortbildning i pedagogisk dokumentation har gett resultat. Den pedagogiska dokumentationen är ett viktigt redskap för att kontinuerligt följa upp och utveckla verksamheten. Den ska vara tillgänglig och användas i det vardagliga arbetet för att ge barn och personal underlag och överblick för att reflektera över lärandet och utvecklingen. Arbetet och lärandet i förskolan synliggörs därmed. Den pedagogiska dokumentationen är också ett stöd för självvärderingen, ger föräldrarna information, skapar möjlighet för delaktighet och är en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

Utvecklingsområden inom förskoleenheterna 2018

Förskoleenheterna har i sin analys av de förväntade resultaten, förskoleundersökningen och självvärderingsindikatorns olika områden kommit fram till följande utvecklingsområden;

- Hållbar framtid – Ekologisk känslighet, Grön Flagg och kemikalismart förskola
- Informations- och kommunikationsteknik (IKT), digitala verktyg och hjälpmedel samt Skolplattformen

- Pedagogisk miljö, lärmiljö och utemiljö
- Skapande verksamhet
- Barnkultur
- Pedagogisk dokumentation
- Projekterande arbetssätt
- Språk- och skriftspråk samt språkhandlingsplanen
- Systematiskt kvalitetsarbete
- Större likvärdighet
- Värdegrunden, jämställdhet och likabehandling
- Sommarförskola
- Måltidspedagogik

Utvecklingsområden på stadsdelsnämnds nivå 2018

Förvaltningens fortsatta kvalitetsutvecklingsarbete innefattar;

Öka likvärdigheten mellan förskolorna

Mot bakgrund av resultatet i förskoleundersökningen, som visar att det finns skillnader mellan enheterna, så måste pedagogerna bli än bättre på att synliggöra enhetens mål, förväntade resultat och arbetssätt för föräldrarna så att likvärdigheten kan öka. Målsättningen är att likvärdigheten ska öka betydligt inom följande områden;

- Nöjdheten med hur barnets utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs varierade från 50 % till 95 %.
- Nöjdhet med hur barnet använder digitala verktyg/hjälpmiddel i sitt lärande varierade från 19 % till 85 %.
- Nöjdheten med att det är enkelt att kommunicera digitalt med barnets förskola varierade från 52 % till 100 %.
- Nöjdheten med informationen om maten på förskolan varierade från 42 % till 98 %.

Självvärderingen med indikatorn *Personalens bedömning av förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling (WKI)* har digitaliserats från 2016. Materialet är ett bra diskussions- och reflektionsmaterial som på sikt skapar en gemensam förståelse och har inneburit att bedömningarna blivit mer likvärdiga. Diskussioner måste fortsätta föras tillsammans med förskolechefer och pedagogiska ledare för att tolka kriterierna i nivåerna på ett likvärdigt sätt.

Det saknas förskollärare på en avdelning, vilket är en minskning med fem avdelningar från 2016. Målsättningen är att det finns minst en förskollärare på varje avdelning.

För att garantera klimatsmarta förskolor ska de uppnå nivå 2 i den vägledning för kemikaliesmart förskola som tagits fram av Kemikaliecentrum. Nämnden har ansökt om medel för att dålig plast på förskolorna ska sorteras bort och en del material behöver bytas ut, exempelvis dynor till skötborden, soffor och kuddar med skumgummi, tallrikar och tillbringare. Målsättningen är att uppnå giftfria förskolor.

Införandet av Skolplattformen

Införandeprojektet i Älvsjö kommer under första delen av 2018 förbereda inför den externa utbildningssatsningen som startar i april 2018. Utbildningssatsningen omfattar 40 medarbetare från Älvsjö och arrangeras av Mediateket. Som en del av förberedelserna kartläggs nuvarande digital kompetens samt tillgång till wifi och mobila enheter.

Kartläggningen kommer tillsammans med en LIKA-värdering (självskattning av IT-mognaden) ligga till grund för arbetet med en gemensam IT-strategi för Älvsjös förskolor. Den gemensamma IT-strategin kommer att bidra till gemensamma strukturer för utvecklingen av arbetet med digitala verktyg samt bidra till en större likvärdighet mellan förskolorna.

Den interna utbildningen påbörjas i augusti 2018. Införandeprojektet kommer att ansvara för att samtliga medarbetare i Älvsjö får ta del av den E-learningutbildning som Mediateket tillhandahåller för Skolplattformen.

Under sista delen av Skolplattformens införande kommer införandeprojektet att ta fram styrdokument för arbetsorganisationen kring Skolplattformen. Arbetet ska säkerställa en framtida utbildningsorganisation samt skapa nätverk för digitaliseringsfrågor på stadsdelsnivå. I nätverket bör stadsdelsförvaltningens samlade resurser för it, förskola och kommunikation ingå för att möjliggöra en kontinuerlig utveckling och förvaltning – på verksamhetens villkor.

Målet med Skolplattform Stockholm är följande:

Ökad delaktighet för vårdnadshavare, barn och elever genom bättre insyn i planering, uppföljning och utvärdering. Individuell anpassning för barnet genom ökade möjligheter till en samlad bild av individens behov och situation. Mobilt arbetssätt för

både barn och pedagoger genom att de får tillgång till verktyg och program som är oberoende av plattform, tid eller rum samt möjliggöra ett mobilt individanpassat arbetssätt för pedagoger. Effektivt it-stöd genom färre manuella rutiner och minskad administrativ börda i det vardagliga arbetet.

Förslag till kommunfullmäktige 2019

Förvaltningen menar att följande områden ska prioriteras;

- Rekrytering av förskollärare och barnskötare
- Kompetensutveckling av barnskötare till förskollärare
- Kompetensutveckling av utbildade barnskötare till barnskötare
- Kompetensutvecklingsinsatser för förskollärare för att stärka deras pedagogiska ledarroll
- IKT – gemensamma satsningar på kompetensutveckling för att genomföra den fortsatta digitaliseringen inom förskolan.

STADSDELSNÄMNDENS KVALITETSARBETE

Kvalitetsarbetets genomförande

Med utgångspunkt i läroplanen och kommunfullmäktiges budget samt föregående års kvalitetsredovisning har verksamhetsområdeschefen tillsammans med utvecklingssekreteraren i förvaltningsledningen reviderat förslag till nämndmål, förväntade resultat och indikatorer för förskolan. Stadsdelsnämnden fastställde dessa i samband med beslut om verksamhetsplan och budget för 2017. Nämndmålen täcker in vart och ett av läroplansområdena; *Normer och värden, Utveckling och lärande, Barns inflytande, Förskola och hem* samt *Samverkan med skolan*. Till läroplansområdena har också nämndmål kopplats gällande miljö- och klimatanpassning, kultur, jämställdhet, barnkonventionen samt demokrati.

Förskoleenheterna har i sina verksamhetsplaner arbetat fram enhetsspecifika mål med tillhörande förväntade resultat, arbetssätt, resursanvändning och planer för uppföljning och utveckling. Enhetsmålen har utgått ifrån nämndens mål.

Verksamhetsområdeschefen har tillsammans med utvecklingssekreteraren gått igenom förskolornas verksamhetsplaner.

Enheterna har i sina kvalitetsredovisningar beskrivit hur det systematiska kvalitetsarbetet är organiserat inom respektive förskola och för hela resultatenheten. Det finns en tydlig systematik i enheternas kvalitetsarbete och pedagogerna är delaktiga i exempelvis

utvecklingsgrupper, kvalitetsgrupper, pedagogiskt forum och andra forum för arbetslagsledare. Varje förskola har genomfört en utvärdering av sitt arbete och beskrivit vilka enhetsmål och förväntade resultat man har uppnått och hur man nått dessa. Som underlag för självvärderingen används bland annat reflektionsprotokoll, pedagogisk dokumentation, barnintervjuer, förskoleundersökningen och självvärderingsmaterialet för indikatorn *Personalens bedömning av förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling*. Förskolepersonalen lägger stort fokus på att följa upp vad barnen får ut av verksamheten för att kunna förändra och utveckla den.

Verksamhetsområdeschefen har tillsammans med utvecklingssekreteraren genomfört dialogmöten med samtliga sex enheter. Där ingår förskolechef, pedagogisk ledare samt oftast personalrepresentanter från förskolorna. Analysen från dessa dialogmöten liksom enheternas kvalitetsredovisningar har legat till grund för årets kvalitetsredovisning för Älvsjös kommunala förskolor. Denna kvalitetsredovisning stäms slutligen av med förskolechefer och pedagogiska ledare.

Bedömningsunderlag för måluppfyllelsen

- Förskoleenheternas kvalitetsredovisningar med bedömningar av om enhetsmålen och det förväntade resultatet har uppnåtts för enhetsmålen. I detta ingår;
- De olika delarna i stadens webbaserade kvalitetsindikator (WKI)
- Stadens förskoleundersökning
- Likabehandlingsplanerna
- Arbete mot kränkande behandling och diskriminering
- Tidigare utvecklingsinsatser
- Dokumentation/pedagogisk dokumentation
- Egna uppföljningssystem
- Förvaltningens dialogmöten med resultatenheterna utifrån deras respektive kvalitetsredovisning
- Förvaltningens bedömning av om det förväntade resultatet uppnåtts för nämndens mål och indikatorer.

Strukturella förutsättningar och organisation

Organisation

Förskolorna ingår i verksamhetsområdet barn, ungdom och vuxna. Där ingår också individ- och familjeomsorgens enheter samt enheten för fritid. Verksamhetsområdet leds av en verksamhetsområdeschef.

För att skapa förutsättningar för en likvärdig förskoleverksamhet är förskoleorganisationen uppdelad i sex resultatenheter, som var och en leds av en förskolechef. I respektive resultatenhet finns en pedagogisk ledare och någon form av administrativ assistent.

Enhet 1		Enhet 2	
<i>Akleja</i>	Aklejavägen 19	<i>Lillskogen</i>	Karlslundsvägen 10
<i>Långsjö</i>	Gårdsstigen 19	<i>Matrisen</i>	Långsjövägen 14
<i>Rödkulla</i>	Långsjövägen 56	<i>Älvsbogen</i>	Långsjövägen 33
<i>Våga vilja</i>	Gårdsstigen 1	<i>Solkatten</i>	Älvsjövägen 62
Enhet 3		Enhet 4	
<i>Baltazar</i>	Västerängsvägen 5	<i>Skogsläntan</i>	Sulvägen 62
<i>Muminstugan</i>	Vantörsvägen 150	<i>Trollsländan</i>	Sulvägen 22
<i>Snöripan</i>	Snöripsvägen 32	<i>Eken</i>	Sulvägen 52 A
		<i>Öppna förskolan</i>	Älvsjö stationsgata 21
Enhet 5		Enhet 6	
<i>Citrusgården</i>	Folkparksvägen 161	<i>Sjöstjärnan</i>	Rävnäsvägen 77-79
<i>Prästängen</i>	Prästgårdsgränd 16	<i>Sylvester</i>	Sylvestervägen 2-6
<i>Solängen</i>	Solberga Ängsväg 4	<i>Äppelängen</i>	Täckhammarsvägen 21

Förutsättningar

Barn

Inskrivna Barn	Små 1-3 år	Stora 4-5 år	Totalt	Antal barn/ grupp	Antal barn/ anställd	Antal barn med annat modersmål*	Antal språk*
2014-12-31	616	544	1 160	16,3	5,7	277 (24%)	49
2015-12-31	639	544	1 185	16,5	5,6	196 (17%)	50

2016-12-31	601	519	1 120	15,6	5,5	226 (20%)	50
2017-12-31	631	540	1 171	16,3	5,86	212 (18%)	45

Personal (omräknat till årsarbetare och inklusive resurspersonal)

Anställda	Barn- skötare	Förskol- lärare	Övriga	Totalt	Varav resurs	Antal flerspråkig personal*	Antal språk*
2014-12-31	100,16	98,37 (48%)	5,0	203,52	18,20	49 (19%)	24
2015-12-31	117,83	84,55 (40%)	7,53	209,91	15,25	38 (16%)	23
2016-12-31	138,40	81,50 (37%)	-	219,90	16,20	52 (27%)	23
2017-12-31	138,30	84,10 (39%)	-	219,60	19,90	115 (52%)	24

* Mättillfället för uppgifterna om språk avser 15 oktober respektive år.

Bedömning av måluppfyllelsen

NORMER OCH VÄRDEN

NÄMNDMÅL

Förskolans arbetssätt utvecklar barnens förmågor inom samtliga läroplansområden

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämndens verksamheter lever upp till de mänskliga rättigheterna, barnkonventionen och är fria från diskriminering

Förväntat resultat för stadsdelsnämnden

- Förskolorna uppfyller sina enhetsmål med förväntade resultat för normer och värden.
- Målvärdet för indikatorerna från förskoleundersökningen uppnås.

- De som kommer i kontakt med förskolorna behandlas respektfullt.

Resultat

Förskolorna har uppfyllt sina enhetsmål och förväntade resultat och har uppfyllt årsmålet 90 % för indikatorn ”Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende normer och värden”.

Förskoleundersökningen visar att indexet avseende målområdet *Normer och värden under en treårsperiod* har ökat från 89 % nöjda föräldrar 2014, 91 % 2015, 90 % 2016 till 92 % 2017. Älvsjö har det högsta värdet i staden tillsammans med Södermalm och Östermalm.

Indexet varierar mellan förskoleenheterna från 87 % till 97 % och mellan förskolorna från 81 % till 100 %. Skillnaden mellan förskoleenheterna har minskat med 1 procentenhet och mellan förskolorna med 4 procentenheter från 2016.

Skillnaderna är fortfarande för stora och likvärdigheten måste öka.

<i>Frågorna</i>	<i>Resultat 2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
Mitt barn känner sig trygg	90 %	91%	90 %	93 %
Mitt barn uppmuntras i att utveckla sina sociala förmågor	89 %	90 %	89 %	91 %
Barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning (ny fråga 2015)	-	92 %	91 %	93 %
Personalen på förskolan bemöter mitt barn på ett respektfullt sätt	91 %	93 %	91 %	93 %.
Mitt barn har inte diskriminerats i förskolan verksamhet (ny fråga 2016). Diskrimineringsgrunden som uppges är ålder och funktionsnedsättning.	-	-	96 %	98 %
Jag som vårdnadshavare har inte diskriminerats i kontakt med förskolans verksamhet. Diskrimineringsgrunden som uppges är funktionsnedsättning.	-	-	96 %	99 %

Bedömning och analys

Förvaltningen bedömer att målet har uppfyllts helt för *Normer och värden*.

Varje förskola har en likabehandlingsplan. Likabehandlingsplanerna uttrycker tydligt att förskolan tar avstånd från alla tendenser till trakasserier och kränkande behandling. Föräldrarna informeras och är delaktiga i diskussioner om likabehandlingsplanen och barnen är delaktiga genom den dagliga verksamheten. Förskolorna arbetar ständigt med värdegrundsarbetet. En arbetsgrupp bestående av förskolechefer och pedagogiska ledare utarbetar nu rutiner för hur aktiva åtgärder mot diskriminering ska bli en naturlig del i den dagliga verksamheten.

En stabil personalgrupp medför att det blir en tryggare barngrupp där barnen har större möjlighet att utveckla sina sociala förmågor. När pedagogerna är mer närvarande, har tydliga rutiner och delar in barnen i mindre grupper så skapar det ett större lugn i barngruppen. Det projektinriktade arbetssättet ger barnen mer tid till att utforska, reflektera, skapa och lära samt skapar möjlighet för dem att samarbeta och diskutera sig fram till kompromisser, men också till att bli självständiga individer.

Förskolorna har nu mer kunskap om interkulturellt förhållningssätt än tidigare och pedagogerna för diskussioner med efterföljande reflektion om sina egna förhållningssätt. Ett positivt förhållningssätt mot varandra bidrar också till ett harmoniskt klimat i barngruppen.

Förskolorna har skapat fler mötesplatser som är interkulturella i sitt utbud av böcker, bilder, musik och dans. Miljöerna är också mer könsöverskridande där det finns dockor, tyger, vackra stenar och dyligt i bygg- och konstruktionsstationerna. Miljöerna speglar mångfalden i samhället mer men behöver utvecklas ytterligare. Genom den pedagogiska dokumentationen synliggörs hur och med vad barnen leker. De uppmuntras och utmanas att prova på sådant som de vanligtvis inte väljer utifrån ålder och kön. Flera barn visar nu ett större intresse för olika kulturer, familjekonstellationer och funktionsnedsättningar.

Flera förskolor arbetar med barnkonventionen med hjälp av exempelvis lekdjur. Detta är en framgångsrik metod att få barnen att lyssna och engagera sig i de konflikter och dilemman som djuren ställs inför. Barnen har också sett barnteaterföreställning om barns rättigheter och Barnkonventionens material *Barns rättigheter* används liksom Appen *Alla barns rätt*. Pedagogerna har även pratat om Barnkonventionen på föräldramöten och några förskolor har haft gruppdiskussioner på föräldramöten.

I Älvsjös *Handlingsplan för förskolans arbete med barns språk- och kunskapsutveckling* framgår att personalen måste inta ett interkulturellt förhållningssätt i vilket olikheter ses som

en tillgång. Alla barn behöver bekräftelse och bli sedda som de är. Handlingsplanen, som innehåller både checklista och diskussionsfrågor, revideras och implementeras fortlöpande.

Förskolornas utveckling av lärmiljöerna, det projekterande arbetssättet, den pedagogiska dokumentationen samt pedagogernas förhållningssätt, har bidragit till att barnen i högre grad får utvecklas utifrån sin individuella olikhet och även utveckla respekten för andras olikhet.

En tänkbar förklaring till förskoleundersökningens höga resultat inom läroplansområdet *Normer och värden* kan vara att vårdnadshavarna har fått kontinuerlig information i veckobrev, enhetsnytt, på föräldramöten genom dokumentation, via de dagliga dialogerna samt på förskoleråden i hur förskolorna arbetar med normer och värden. Föräldrarna har också fått möjlighet att vara delaktiga i diskussioner kring likabehandlingsplaner och värdegrundsarbete.

UTVECKLING OCH LÄRANDE

NÄMNDMÅL

Förskolans arbetssätt utvecklar barnens förmågor inom samtliga läroplansområden

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämndens verksamheter erbjuder kultur och eget skapande

NÄMNDMÅL:

Älvsjös verksamheter är klimat- och miljöanpassade

Förväntat resultat för stadsdelsnämnden

- Förskolorna uppfyller sina enhetsmål med förväntade resultat för utveckling och lärande.
- Alla barn har möjlighet att delta i kulturella aktiviteter.
- Målvärdet för indikatorerna om kvalité, förskoleundersökningen samt miljö uppnås.

Resultat

Förskolorna har uppfyllt sina enhetsmål och förväntade resultat och har uppfyllt årsmålet 83 % för indikatorn ”Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende

utveckling och lärande” samt har uppnått årsmålet 40 % för andelen ekologiska livsmedel.

Förskoleundersökningen visar att indexet avseende målområdet *Utveckling och lärande* har under en treårsperiod ökat från 77 % nöjda föräldrar 2014, 82 % 2015, 82 % 2016 till 85 % 2017. Älvsjö har det näst högsta värdet i staden efter Östermalm.

Indexet varierar mellan förskoleenheterna från 80 % till 92 % och mellan förskolorna från 72 % till 94 %. Skillnaden mellan förskoleenheterna har minskat med 7 procentenheter och mellan förskolorna med 14 procentenheter från 2016.

Skillnaderna är fortfarande för stora och likvärdigheten måste öka.

<i>Frågorna</i>	<i>Resultat 2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
Den pedagogiska miljön uppmuntrar till lek, utveckling och lärande	85 %	88 %	88 %	91 %
Mitt barn uppmuntras till att utveckla sitt språk	85 %	89 %	87 %	89 %
Mitt barn uppmuntras till att utveckla sitt matematiska tänkande	80 %	83 %	83 %	85 %
Mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen	85 %	88 %	85 %	88 %
Mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former	79 %	88 %	87 %	90 %
Mitt barn ges möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på och utanför förskolan	48 %	60 %	63 %	68 %
Mitt barn använder digitala verktygshjälpmiddel i sitt lärande (ny fråga 2017)	-	-	-	61 %

Förskoleundersökningen visar också att indexet avseende *Kost, rörelse och hälsa* stadigt har under en treårsperiod ökat från 81 % nöjda föräldrar 2014, 83 % 2015, 84 % 2016 till 85 % 2017. Älvsjö har det nästa högsta resultatet i staden efter Östermalm.

Indexet varierar mellan förskoleenheterna från 68 % till 91 % och mellan förskolorna från 61 % till 96 %. Skillnaden mellan förskoleenheterna har inte förändrats men, mellan förskolorna har det minskat med 6 procentenheter från 2016. Skillnaderna är fortfarande för stora och likvärdigheten måste öka.

<i>2 av frågorna</i>	Resultat 2014	2015		2016	2017
Mitt barn serveras en varierad och näringsrik mat	88 %	88 %		88 %	90 %
Mitt barn uppmuntras till fysiska aktiviteter	81 %	84 %		85 %	89 %

Andelen ekologiska livsmedel är relativt hög för förskolorna. Stadsdelens verksamheter ligger i genomsnitt på 32 % medan förskolorna hade 46 % 2015, 45 % 2016 och 44 % 2017.

Bedömning och analys

Förvaltningen bedömer att målet har uppfyllts helt för *Utveckling och lärande*.

Språk och kommunikation

Älvsjös *Handlingsplan för förskolans arbete med barns språk- och kunskapsutveckling* med strategier för det språkutvecklande arbetet utgör en gemensam grund. Kartläggning och diskussioner rörande språk har värdefullt stöd i arbetsmaterialet om *Språkdomäner*.

När pedagogerna har gett barnen möjlighet att förbereda sig, berätta, bearbeta och reflektera över sina projekt eller kulturella händelser, utvecklar de sitt språk och får ett bredare ordförråd. Aktiviteter som projekt, högläsning och sång samt att pedagogerna är språkliga förebilder skapar en språkande miljö där lärande och utveckling sker.

Barnen har fått ett mer nyanserat språk och är intresserade av historier, bilder, rim och skriftspråk. Många barn har upptäckt skriftspråk och symboler, flera känner igen både sitt och kompisarnas namn och några har börjat skriva. Barnen har gjort sina egna historier och visar ett stort intresse för att lyssna på sagor samt pratar och reflekterar tillsammans.

Många arbetslag använder sig av *bokryggsäck*, vilket innebär att barnen tar med sig en bok hemifrån och berättar om den för gruppen. Detta arbetssätt har bidragit till en mångfald av böcker och att barnen har fått öva sig i att berätta.

Förskolorna använder högläsningen som ett medvetet pedagogiskt sätt. Det resulterar i många boksamtal, reflektioner, lekrekvisita och tecknande. Det har även stimulerat engagemanget från vårdnadshavarna, vilkas intresse har väckts för biblioteksbesök, läsning samt dialog med barnen.

Några förskolor behöver utveckla samverkan med vårdnadshavarna så att de får information och syn på syftet med arbetet runt språklig utveckling. Detta innebär att

den pedagogiska dokumentationen av barns förändrade språkanvändning måste vidareutvecklas.

Matematik

Det matematiska språket vävs in på ett naturligt sätt i verksamheten. Förskolorna har ett stort fokus på undersökande då barnen räknar, prövar, mäter, väger, jämför, sorterar, kategoriserar, hittar mönster och samband. Barnen blir förundrade och det skapar ett lustfyllt klimat för lärande.

På några förskolor har barnen utvecklat ett stort intresse för spel och pussel. Pedagogerna kan se hur barnen själva kan spela, räkna och tänka logiskt även i de lite svårare spelen.

Förskolorna behöver i högre grad tillföra nya spännande material i byggområdena så att alla barn inspireras till att utforska matematik samt arbeta mer utifrån uppdrag och möjligheter till att lösa problem. Dessutom behöver förskolorna synliggöra barnens matematiska utforskningar och förändrade kunnande för vårdnadshavarna.

Naturvetenskap och teknik

Barnen funderar över och intresserar sig för olika naturvetenskapliga fenomen och experiment. De provar på fenomen som flyta, sjunka, tina, frysa osv. Barnen upplever naturen och dess växlingar, de sår, planterar och intresserar sig för djur och natur. Fler och fler barn uppskattar att gå till skogen och är rädda om naturen.

Förskolornas olika projekt har bidragit till att barnen fått utforska tekniken, där tekniken integrerats med skapande, rörelse och lek. Arbetet har utvecklats inom teknikområdet genom att förskolorna använder olika tekniska apparater mer med barnen inom olika ämnesområden för att fotografera, skapa, söka information och kritiskt källgranska. Barnen har utvecklat ett stort intresse för att använda lärplattor kopplat till projektor.

Pedagogerna behöver lära sig mer om den teknik som finns på förskolorna samt arbeta vidare med hur multimedia, informations- och kommunikationsteknologi (IKT) ännu mer kan användas i det projekterande arbetssättet. I förskoleundersökningen har detta område det sämsta resultatet, vilket innebär att förskolorna måste sätta in åtgärder för att nå ett bättre resultat. En åtgärd bör vara att på ett tydligare sätt synliggöra för vårdnadshavarna vilka digitala verktygshjälpmedel barnen använder i sitt lärande.

Kultur

Barnens eget kulturskapande i form av lek, teckning, måleri, rörelse, musik, dans, sång, drama, bygg- och konstruktionslek lyfts fram i förskolornas pedagogiska miljöer och används i projektarbeten. Förskolorna har nu också lera, sand, och vatten tillgängligt inomhus i större utsträckning.

Förskolorna använder sig av Kulans kulturutbud och försöker koppla samman de kulturella upplevelserna med pågående projektarbete. Det kulturutbud som använts är teater-, musik- och dansföreställningar exempelvis om barns rättigheter, om naturen, om energibesparingar m.m. Olika kulturevenemang genomförs även på förskolorna. Förskolorna har ett regelbundet samarbete med Älvsjö bibliotek och går även regelbundet på olika museer.

I förskoleundersökningen har detta område det näst sämsta resultatet, vilket innebär att förskolorna måste sätta in ytterligare åtgärder för att nå ett betydligt bättre resultat. En åtgärd bör vara att på ett tydligare sätt synliggöra för vårdnadshavarna vilka kulturaktiviteter barnen är med om.

Miljö

Barnen har lärt sig mycket om återvinning och på *Skräpplockardagen* visade de stort engagemang och intresse. De har fått kunskap och blivit medvetna om att man tar hand om och återvinner matrester, glas, metall, plast, papper och kartong. De har fått ökad förståelse för att spara på resurserna och använder mindre vatten, papper och el.

All personal på förskolorna har deltagit i en webbutbildning för kemikaliesmart förskola. Samtliga förskolor har under året börjat arbeta med temat *Hållbar framtid*. Två förskolor är Grön Flagg-certifierade och flera arbetar aktivt för att bli det.

Kökspersonalen samarbetar inom förskoleenheterna och arbetet med att öka andelen ekologiska livsmedel har fortsatt. Den minskande andelen med 1 procentenhet beror på att de tre förskolor som har catering inte på långa vägar har nått upp till målet. Två av dessa förskolor har fått sina kök ombyggda under sommaren, vilket medför att de nu kan öka andelen till en helt annan nivå. Vegetarisk mat serveras minst en dag i veckan och matsvinnet har minskat. Älvsjö är dessutom bäst i staden på att samla in matavfall.

Sammantaget

Förskolorna arbetar alltmer med ett projekterande arbetssätt samt använder oftare den pedagogiska dokumentationen för reflektion också tillsammans med barnen. Barnen har getts möjlighet att i mindre grupper utforska och få kunskap kring språk, matematik, naturvetenskap, teknik, kultur och en miljövänlig livsstil.

Det finns fortfarande mycket kvar att utveckla för att på ett tydligare sätt synliggöra för vårdnadshavarna vilka digitala verktyg barnen använder i sitt lärande samt vilka kulturaktiviteter barnen är med om.

Vad gäller pedagogernas självvärdering, som i stor utsträckning omfattar detta läroplansområde, så framgår detta under rubriken *Kvalitetsindikatorn* längre fram.

Förskolornas utveckling av lärmiljöerna, det projekterande arbetssättet, den pedagogiska dokumentationen samt pedagogernas förhållningssätt har bidragit till att barnen i högre grad får utvecklas.

En tänkbar förklaring till förskoleundersökningens höga resultat inom läroplansområdet *Utveckling och lärande* kan vara att vårdnadshavarna har fått kontinuerlig information i veckobrev, enhetsnytt, på föräldramöten genom dokumentation, via de dagliga dialogerna samt på förskoleråden i hur förskolorna arbetar med Utveckling och lärande.

BARNES INFLYTANDE

NÄMNDMÅL

Förskolans arbetssätt utvecklar barnens förmågor inom samtliga läroplansområden

Förväntat resultat för stadsdelsnämnden

- Förskolorna uppfyller sina enhetsmål med förväntade resultat för barns inflytande.

Resultat

Förskolorna har uppfyllt sina åtaganden och förväntade resultat kopplade till nämndmålet. Förskoleundersökningen har ingen fråga avseende barns inflytande i verksamheten.

Bedömning och analys

Förvaltningen bedömer att målet har uppfyllts helt för *Barns inflytande*.

Personalen har blivit mer medvetna om vikten av barns delaktighet och inflytande i verksamheten. En orsak till detta kan vara att pedagogerna deltar i olika forum och reflekterar tillsammans kring förhållningssätt och arbetssätt på förskolorna. Även goda exempel sprids på arbetsplatsträffar och workshops.

Genom förbättringar i inomhusmiljön med material och möblering får barnen större delaktighet och inflytande då den bättre anpassats till barngrupperna. Miljön är utformad för att ge barnen förutsättningar att klara av saker och ting på egen hand. Barnen kan själva ta fram material som de vill arbeta eller sysselsätta sig med.

Även gruppindelningar inom barngrupperna medför att barnen får mer utrymme att uttrycka sig och komma bättre till tals. De är också mer delaktiga i sitt eget lärande då de medverkar i den pedagogiska dokumentationen tillsammans med pedagogerna och kompisarna men även enskilt.

Flertalet förskolor har barnråd i syfte att stärka barnens röster och därigenom bidra till att barnen får erfarenheter av att få lyssna och bli lyssnade på. Mycket av förskolornas miljö, dagsrutiner, samlingar, utflyktsmål, sångstunder, projekt och inköp har sitt ursprung i barnens egna tankar och önskemål.

Det projekterande arbetssättet är centralt på förskolorna då det bygger på barnens tankar och idéer samt syftar till att ge barnen reellt inflytande i verksamheten.

Kvalitén på den pedagogiska miljön och verksamheten på förskolegårdarna behöver utvecklas. Pedagogerna behöver bli lika närvarande pedagoger ute som inne. Detta är ett utvecklingsområde där förskolorna behöver utbyta tips och idéer med varandra.

FÖRSKOLA OCH HEM

NÄMNDMÅL

Förskolans arbetssätt utvecklar barnens förmågor inom samtliga läroplansområden

NÄMNDMÅL:

Nämndens verksamheter har ett jämställt bemötande

NÄMNDMÅL:

Älvsjö är ett demokratiskt stadsdelsområde där invånarna har inflytande

Förväntat resultat för stadsdelsnämnden

- Förskolorna uppfyller sina enhetsmål med förväntade resultat för förskola och hem.
- Målvärdet för indikatorn från förskoleundersökningen uppnås.

Resultat

Förskolorna har uppfyllt sina enhetsmål och förväntade resultat och har uppfyllt årsmålet 86 % för indikatorn ”Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende förskola och hem”.

Förskoleundersökningen visar att indexet avseende målområdet *Förskola och hem* har under en treårsperiod ökat från 85 % nöjda föräldrar 2014, 87 % 2015, 85 % 2016 till 89% 2017. Älvsjö har det högsta värdet i staden.

Indexet varierar mellan förskoleenheterna från 83 % till 93 % och mellan förskolorna från 76 % till 97 %. Skillnaden mellan förskoleenheterna har minskat med 2 procentenheter och mellan förskolorna med 19 procentenheter från 2016. Skillnaderna är fortfarande för stora och likvärdigheten måste öka.

<i>Frågorna</i>	<i>Resultat 2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs	77 %	77 %	75 %	81 %
Jag har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten	86 %,	87 %	85 %	88 %
Jag känner mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten	85 %,	87 %	85 %	89 %
Jag har fått information om förskolans mål och arbetssätt	90 %	91 %	88 %	93 %
Personalen bemöter mig på ett respektfullt sätt	89 %	93 %	92 %	95 %
Jag kan på ett enkelt sätt kommunicera digitalt med förskolan (ny fråga 2017)	-	-	-	77 %

<i>1 av frågorna avseende kost</i>	<i>Resultat 2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
Jag är nöjd med informationen jag får om maten på förskolan	75 %	79 %	81 %	83 %

Svarsfrekvensen i förskoleundersökningen har under en treårsperiod ökat från 74 % 2014, 76 % 2015, 70 % 2016 till 83 % 2017. Älvsjö har den högsta svarsfrekvensen i staden.

Svarsfrekvensen varierar från 55 % till 92 % mellan förskolorna. Skillnaden mellan förskolorna har minskat med 1 procentenhet från 2016.

Skillnaderna är fortfarande för stora och likvärdigheten måste öka.

Bedömning och analys

Förvaltningen bedömer att målet har uppfyllts helt för *Förskola och hem*.

Den föräldraaktiva inskolningen är en bra metod för en god kontakt mellan förskola och hem. Vårdnadshavarna får insyn i verksamheten på förskolan och ges möjlighet att bekanta sig med andra barn och föräldrar, vilket skapar delaktighet. Många föräldrar uttrycker att de känner sig tryggare när de också har varit delaktiga i verksamheten.

Pedagogernas förhållningssätt och bemötande har stor betydelse för hur klimatet blir på förskolan. Den dagliga kontakten vid lämning och hämtning är viktig för utbyte av information mellan förskola och hem.

Rutinerna kring informationen från förskolorna till hemmen är ett förbättringsarbete som ständigt pågår. Genom att använda powerpointpresentationer på föräldramöten samt konkreta bilder och alster på utvecklingssamtalen har både verksamheten och det enskilda barnets lärande synliggjorts på ett tydligare sätt.

Föräldrarna har fått kontinuerlig information i månadsbrev, enhetsnytt, på föräldramöten, genom dokumentationer, på utvecklingssamtal, via den dagliga dialogen samt på förskoleråden om hur förskolan arbetar. All dokumentation skickas också hem via mail så att föräldrarna i lugn och ro kan läsa och därefter komma med frågor och funderingar. De flesta förskolor har förskoleråd, som träffas ett par gånger varje termin där föräldrar, förskolechef och representanter för personalen för en dialog om olika verksamhetsfrågor.

Alla förskoleavdelningar analyserar sina resultat i förskoleundersökningen och diskuterar dessa tillsammans med föräldrarna på föräldramöten. Föräldrarna känner sig därmed delaktiga när de får vara med och reflektera om verksamheten. Det är viktigt att i dialog med föräldrarna få fram orsaker till såväl höga som låga resultat för att kunna utveckla och förbättra verksamheten.

Det finns fortfarande mycket kvar att utveckla för att vårdnadshavarna på ett enkelt sätt ska kunna kommunicera digitalt med förskolan.

SAMVERKAN MED SKOLAN

NÄMNDMÅL

Förskolans arbetssätt utvecklar barnens förmågor inom samtliga läroplansområden

Förväntat resultat för stadsdelsnämnden

- Förskolorna uppfyller sina enhetsmål med förväntade resultat för samverkan med skolan.

Resultat

Förskolorna har uppfyllt sina enhetsmål och förväntade resultat som är kopplade till nämndens mål. Det finns ingen fråga i förskoleundersökningen som berör övergången från förskola till förskoleklass.

Bedömning och analys

Förvaltningen bedömer att målet har uppfyllts helt för *Samverkan med skolan*.

Handlingsplanen för övergången förskola-skola revideras årligen, vad gäller tidsplan och övergångsansvariga. Förskolorna skriver individuell dokumentation för varje barn samt en övergripande dokumentation om förskolans verksamhet inför övergången förskola-skola. När handlingsplanen följs av alla parter så blir det en tydlig och positiv övergång till skolan.

De närbelägna skolornas situation påverkar möjligheterna till god samverkan och kännedom om varandras arbete. Som ett gott exempel kan nämnas att biträdande rektor på Herrängens skola deltagit på barnråd, vilket har upplevts positivt av barnen då de fått möjlighet att ställa frågor om skolan. Barnen blir också tryggare inför sin skolstart när de får möjlighet att träffa en pedagog från förskoleklass och skapa kontakt.

Några förskolor har gått runt och tittat på de skolor som finns i området och lekt på skolgårdarna. De har också besökt några av de gamla förskolebarnen i skolan.

Flera förskoleenheter har låtit de blivande skolbarnen träffas vid flera tillfällen under våren för gemensamma aktiviteter. Barnen har på detta sätt fått möjlighet att knyta kontakter med barnen från andra förskolor. Detta har varit uppskattat av både barn och föräldrar.

Barnen är mer delaktiga i samtalet vid överlämnandet till skolan när de är med och själva väljer ut den dokumentation som används vid samtalet med skolans pedagog. Barnen blir därmed också tryggare inför sin skolstart.

Kvalitetsindikatorn

År 2016 digitaliserades verktyget för självvärderingen, vilket underlättade för pedagogerna, samtidigt gjordes även tillägg och förändringar i verktyget. Den innehåller därmed nya kriterier såsom *mänskliga rättigheter och barnkonventionen*. Begreppen är kända av personalen på förskolorna men var nya i detta sammanhang.

Flera arbetslag har blivit mer kritiska i sina bedömningar när de blivit mer insatta i kvalitetsindikatorns olika kriterier och vad det innebär. Förskolecheferna och de pedagogiska ledarna har tillsammans också börjat diskutera förskolornas och enheternas självvärdering för att åstadkomma så likvärdiga bedömningar som möjligt.

Sammanfattande självvärdering

År	Genomsnitt	Variation
2014	3,77	3,07-4,64
2015	3,75	3,00-4,44
2016	3,5	3,1-4,2
2017	3,5	2,5-4,2

Resultatet ligger kvar på 3,5. Älvsjö ligger runt stadens genomsnitt.

Värdet för indikatorn *Personalens bedömning av förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling* var i genomsnitt 3,5 för både 2016 och 2017. Värdet varierar mellan förskolorna från 2,5 till 4,2. Detta innebär att likvärdigheten för det totala värdet har minskat från 2016.

De delar som flertalet förskolor inte når upp till i nivå 4 i de fem olika delarna är exempelvis;

- **Digitala verktyg** används på ett sätt som ger utökade möjligheter till barnens lärande. Barnen fördjupar sin digitala kompetens genom att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen och får bekanta sig med programmering.
- **Dokumentation** av arbetet och av barns förändrade kunnande är underlag för diskussioner och blir till viss del en **pedagogisk dokumentation**. Den bidrar även till utvärderingen i det **systematiska kvalitetsarbetet** av i vilken mån arbetet på det här området bidrar till att uppfylla verksamhetens prioriterade mål. Barn och föräldrar ges möjlighet att vara **delaktiga** i den processen.
- Miljön och arbetet är genom ett aktivt arbete genomtänkt utifrån **de mänskliga rättigheterna** och **barnkonventionen** på ett sätt som **inkluderar** alla barn.

Pedagogisk miljö och material

År	Genomsnitt	Variation
2014	3,8	3,0-4,5
2015	3,81	3,0-4,6
2016	3,6	3,0-4,5
2017	3,6	2,3-4,5

Pedagogisk miljö och material är i genomsnitt relativt högt värderat. Värdet ligger på samma nivå som 2016 men likvärdigheten har minskat.

Den pedagogiska miljön har stor betydelse för verksamhetens kvalitet. Förskolornas pedagogiska miljöer är till stora delar genomtänkta utifrån läroplanens olika målområden. Det finns dock skillnader i de pedagogiska miljöernas utformning förskolor och avdelningar emellan. Utemiljön behöver också utvecklas mer.

För att komma till högre nivåer behöver miljöns utformning diskuteras mera systematiskt i förhållande till läroplanens mål och värdegrund för att fortsättningsvis bli ett mer meningsfullt verktyg för utvärdering av förskolornas måluppfyllelse.

Skapande verksamhet och olika uttrycksformer

År	Genomsnitt	Variation
2014	3,8	3,0-4,5
2015	3,84	3,0-4,6
2016	3,5	3,0-4,5
2017	3,6	2,3-4,5

Skapande verksamhet och olika uttrycksformer är i genomsnitt relativt högt värderat. Värdet har ökat från 2016 men likvärdigheten har minskat.

Förskolorna ger barnen tillgång till en mängd olika skapande uttrycksmedel som färg, form, lera, deg, papper, byggmaterial, återvinningsmaterial och naturmaterial. Dator och lärplatta används också av barnen. Även musik, drama, dans och teater finns med som uttrycksformer. Den skapande verksamheten behöver användas mer aktivt i det utforskande och temainriktade arbetssättet.

Barns språkliga och kommunikativa utveckling

År	Genomsnitt	Variation
2014	3,7	3,0-4,5
2015	3,78	3,0-4,6
2016	3,4	3,0-4,5
2017	3,4	2,7-4,2

Barns språkliga och kommunikativa utveckling är i genomsnitt relativt lågt värderat. Värdet ligger på samma nivå som 2016 och likvärdigheten ligger kvar på samma nivå.

Förskolorna stödjer barnens språkliga och kommunikativa utveckling genom de dagliga samtalen, högläsning och sång. Indelning i mindre grupper skapar tid för barnen att samtala, reflektera och att alla kan komma till tals och får känna sig lyssnade till. Språkdömänera behöver fortsätta att implementeras så att dokumentationen av barnens förändrade språkanvändning blir underlag för fortsatta diskussioner och för den pedagogiska dokumentationen.

Barns matematiska utveckling

År	Genomsnitt	Variation
2014	3,7	3,0-4,5
2015	3,64	3,0-4,3
2016	3,4	3,0-4,0
2017	3,4	2,7-4,2

Barns matematiska utveckling är i genomsnitt relativt lågt värderat. Värdet ligger på samma nivå som 2016 men likvärdigheten har minskat.

Barnen ges möjlighet att jämföra, sortera, mäta, väga, uppskatta antal och så vidare. Matematiska begrepp behöver fördjupas och tydligare integreras i projektarbeten och i barnens lek. Förskolorna behöver synliggöra hur barnens matematiska tänkande utmanas aktivt och hur de får möjlighet förstå, lösa problem och tillämpa matematiskt och logiskt tänkande.

Naturvetenskap och teknik

År	Genomsnitt	Variation
2014	3,6	3,0-4,5
2015	3,69	3,0-4,4
2016	3,4	3,0-4,0
2017	3,5	2,3-4,2

Naturvetenskap och teknik är värderat som genomsnittet. Värdet har ökat från 2016 men likvärdigheten har minskat.

Barnen ges möjlighet att utforska och få kunskap kring naturvetenskap och teknik. Några förskolor har naturvetenskapslådor innehållande material för att experimentera och detta har gett resultat. Förskolorna behöver arbeta med hur de aktivt ska utmana barnens tänkande om naturvetenskapliga fenomen, samband och teknik.

Stadsdelsnämndsgemensamma insatser under 2017

Gemensamma insatser som gjorts på stadsdelsnämnds nivå utifrån förra årets kvalitetsredovisning innefattade;

- *Öka likvärdigheten mellan förskolorna*

Självvärderingen med indikatorn *Personalens bedömning av förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling (WKI)* är ett bra diskussions- och reflektions-material som på sikt skapar en gemensam förståelse. Diskussioner har förts tillsammans med förskolechefer och pedagogiska ledare för att tolka kriterierna i nivåerna på ett likvärdigt sätt. Detta har inneburit att bedömningarna blivit mer likvärdiga.

Föräldrarnas nöjdhet med förskolorna inom olika områden varierade kraftigt mellan förskolorna 2016. Pedagogerna har under 2017 blivit bättre på att synliggöra förskolans/enhetens mål, förväntade resultat och arbetssätt för föräldrarna, vilket inneburit att såväl nöjdheten som likvärdigheten har ökat inom dessa områden.

Det saknades förskollärare på tre avdelningar 2017, vilket är en minskning med tre avdelningar från 2016. Personalbemanningen behöver således ses över än mer under året. Målsättningen är att det finns minst en förskollärare på varje avdelning.

För att garantera klimatsmarta förskolor har förskolorna 2017 uppnått nivå 1 i vägledningen för kemikaliesmart förskola, som tagits fram av Kemikaliecentrum. Målsättningen är att uppnå giftfria förskolor. Nämnden ansökte om medel för att

dålig plast på förskolorna ska sorteras bort och bytas ut. Medlen användes till att byta ut vilmadrasser, skötborddynor, husgeråd med mera på förskolorna.

- *Vidareutveckla förskollärarnas nya ledarroll*

Förskollärarna har ett förstärkt ansvar att initiera, leda och stödja det pedagogiska utvecklingsarbetet och kvalitetsarbetet i arbetslaget på förskolan. En särskild satsning har därför påbörjats 2016 för att utveckla förskollärarnas nya ledarroll. Stockholms universitet har genomfört en uppdragsutbildning för 75 förskollärare med ledningsansvar. Utbildningen kallades *Ledarskap för förskollärare med ledningsansvar – Älvsjö* och innehöll föreläsningar, seminarium och workshop med tema *Ledarskap i förskolan, Ledarens roll i arbetslaget – grupputveckling och Samtalsmetodik, Konflikthantering och Interkulturellt ledarskap*.

Utvärderingen av utbildningen visar att de flesta ansåg att utbildningen gett en ökad trygghet och kunskap i att leda arbetslagen och att man fått verktyg för det fortsatta ledningsuppdraget. Utbildningen var rolig, lärorik, stärkande, gav en större insikt om uppdraget, en bekräftelse i det man gör bra samt tydlighet i vad man behöver utveckla.

Denna utbildning kan ha bidragit till att Älvsjös förskoleverksamhet, enligt den senaste förskoleundersökningen, är den bästa i Stockholms stad.

- *Informations- och kommunikationsteknologi (IKT)*

Pedagogerna har gått studiecirkelar inköpta från Medioteket. Syftet var att det ska leda till utveckling och lärande för pedagogerna så att de kan tillämpa och använda olika digitala verktyg i förskolans lärandeprocesser. Studiecirkelarna var inriktade på en kreativ användning av lärplattans funktioner för bild, video, ljud och text. Insatsen var också ett viktigt komplement till vidareutbildningen i pedagogisk dokumentation.

Syftet var också att förskolorna ska kunna höja resultatet i den webbaserade kvalitetsindikatorn för förskolan (WKI), vilket inte har uppnåtts.

Under perioden 2018-2019 ska Skoplattformen och GS/IT för utbildningsverksamheterna genomföras. Denna utbildningssatsning är även en förberedelse för detta införande.

- *Grundkurs i pedagogik dokumentation*

Förskolorna betonar vikten av att använda den pedagogiska dokumentationen i arbetet. Den ger möjlighet till reflektion och analys tillsammans med barnen. Den bidrar även till att de kan följa barnens tankar och intressen och utgå från det när lärmiljön ska utvecklas.

De nyanställda medarbetarna har fått kunskap i pedagogisk dokumentation. Kunskaperna utvecklas och fördjupas då samtliga medarbetare fått kunskapen. Betoning i kursen ligger på pedagogens egen process där föreläsningar, arbete och reflektion i mindre grupp varvas med dokumentationsuppgifter från den egna praktiken.

Syftet med kursen var att vidareutveckla arbetssättet med pedagogisk dokumentation, som används för att synliggöra både barns lärande och pedagogens eget lärande. Detta har också uppfyllts mot bakgrund av förskoleundersökningens goda resultat.

Syftet var också att förskolorna skulle kunna höja resultatet i den webbaserade kvalitetsindikatorn för förskolan (WKI), vilket inte har uppnåtts.
